

Mihail Kounelakis: „Între viziunea omului de azi și viziunea antică”

Gîndul că voi avea prilejul să stau de vorbă cu un om de teatru din Grecia a deșteptat în mine o sumă de emoții și o oarecare timiditate. Nu știu dacă voi fi înțeleasă, dar, oricum, cuvîntul, aș zice noțiunea: „Grecia” este atît de strîns legată de izvoarele teatrului și de unele culmi, nedepășite încă, ale creației dramatice, încît mi se părea că orice întrebare aș pune, orice comentariu din cele pe care bănuiam că sînt în stare să le fac, ar fi plate și „ar nimeri alături”. Dar chiar de la primele cuvinte ale interlocutorului nostru m-am văzut readusă la o perspectivă mai realistă a lucrurilor :

— Nici nu vă puteți închipui cît sînt de impresionat de cele ce-am avut prilejul să văd la dv. Teatrul românesc a luat un avînt nebănuit. Și să ne-nțelegem : eu vorbesc în cunoștință de cauză — doar

am mai fost, e drept de mult, prin țara dv.

Intr-adevăr, d-l Kounelakis — care, în treacăt fie spus, vorbește o romînească destul de curgătoare — e un vechi prieten al literaturii noastre. El este traducătorul capodoperei caragialiene O scrisoare pierdută, care s-a jucat în versiunea lui la Atena încă prin 1929 și tot lui publicul grec îi datorează cunoștința cu acidul Tudor Mușatescu, al cărui Titanic Vals, tradus de M. Kounelakis, a fost prezentat în 1938 la Atena și apoi în toată țara.

— Da, la dv. teatrul a făcut pași uriași. Nici nu e de mirare — cînd este atît de sprijinit și stimulat. La noi, lucrurile se petrec altfel. Avem teatre puține și greutăți multe. Mai exact : avem un Teatru Național, iar restul sînt toate teatre particulare...

— Toate... adică...? *intervine cineva dintre cei prezenți la întrevederea noastră.*

— ...adică 11, care se află toate la Atena. Restul țării trebuie să se mulțumească cu turneele întreprinse de companiile ateniene. Problema fundamentală ce se cere rezolvată de teatrele noastre este problema... subsistenței. Lipsite de un sprijin eficace din partea statului, nestimulate — vedeți doar că nici nu avem teatre în provincie — sînt nevoite să se descurce cum știu. De aceea, țin să spun că sînt cu atît mai meritorii silin-

tele unora din companii de a promova un repertoriu mai de calitate, de a face concesi
cît mai puține gustului pentru facil, destul de răspîndit în categoriile sociale, care din
păcate, formează încă la noi majoritatea publicului. Pentru că, oricum, nu oricine își
poate permite la noi să plătească de cîteva ori pe lună costul unui bilet de teatru...
Ei bine, cu toate acestea, există o emulație onestă printre unii din oamenii noștri de tea
tru, se joacă și piese bune, valabile. Dar, firește, dramaturgia națională neavînd pers
pectiva imediată și sigură a comunicării cu publicul, neavînd — ca să folosesc un ter
men uzitat în alte domenii, dar foarte sugestiv în cazul de față — debușeul adecvat,
este încă firavă. Să sperăm în viitor...

— *Dacă repertoriul este alcătuit cu precădere prin contribuția dramaturgiei străine, ne puteți indica eventual preferințele publicului în domeniul teatrului de calitate?*

— E simplu: O'Neill și Sartre mi se par a fi cei mai căutați. Ah, dar să nu uit: *Jurnalul Annei Frank* a înregistrat la noi o cifră record de 350 de reprezentații succesive. Este extraordinar! Dar — *reia d-sa, după o scurtă tăcere* — în ciuda cîtorva nume răsu
nătoare și a unor eforturi cinstite, adevărul ăsta e: teatrul nostru, în ansamblu, are un aer de parvenitism, miroase a „nouveau riche”. (*Afirmatie cel puțin uluitoare, cînd ai în mînt
tradiția străveche cu care se mîndrește* — n.n). Deocamdată, publicul trebuie atras, captat,
și pentru asta se folosesc adesea mijloace de „scos ochii”, efecte...

— *Dar drama, tragedia antică? — îndrăznesc eu să întreb. Ne este cunoscut succesul fără precedent și aprecierea unanimă cu care sînt primite pretutindeni marile spectacole cu piesele lui Sofocle, Eschil, Euripide, date de Teatrul dv. Național. Oameni de teatru străini ne-au vorbit despre ele; ă-l Claude Planson, printre alții, ne-a evocat în cuvinte sugestive stilul sobru și poetic al acestor înscenări.*

— E-adevărat — *ne confirmă Mihail Kounelakis*. Spectacolele antice — reprezentațiile au loc în amfiteatrele în aer liber la Atena și la Epidaur — sînt o realizare de netăgăduit. Vedeti, modul de-a juca al anticilor nu e de fapt cunoscut în amănunte, doar în linii mari. Noi am ajuns în această privință la o concepție asupra montării și interpretării, care leagă viziunea omului de azi de viziunea antică. Accentul se pune pe elementul poetic din text, iar rostirea acestuia ține seama de muzicalitatea, mai exact de melodicitatea mai redusă a limbii și pronunției moderne, în comparație cu limba vorbită de antici. Artiștii nu poartă măști, iar corul vorbește în unison, doar pasajele cele mai importante sînt rediate printr-un solo. În general, s-a mers pe linia unei sobrietăți, unei simplificări extreme — înțelegînd prin simplificare, concentrare. În definitiv, să nu se uite că în antichitate spectacolul de teatru avea ceva dintr-un ceremonial de cult și dura o zi sau două. Azi, asta e cu neputință. Montarea a fost deci redusă la o subliniere a poeziei și umanismului textului.

*Il mai rugăm pe oaspetele nostru să ne dea unele amănunte despre activitatea sa pe
dagogică la Școala Dramatică pe care o conduce. Aflăm, astfel, că există cinci școli de acest
fel, toate organizate din inițiativă particulară, dar a căror activitate, în mare, este con
trolată de stat.*

— Sînt 30-40 de elevi într-o astfel de școală, *spune d-l Kounelakis*. În școala noastră, de pildă, cursurile au o durată de trei ani și sînt urmate de viitori actori și regizori, care în afară de cursurile de măiestrie, audiază și o serie de cursuri teoretice, printre care: istoria literaturii universale, istoria teatrului în general (o jumătate de an fiind rezervat studiului teatrului antic), istoria literaturii grecești. Deși depunem toate eforturile, sîntem departe de ceea ce ați realizat dv. aci, la Institutul de Artă Dramatică. M-a impresionat puternic ceea ce am văzut aici: studiourile de clasă, scena experimentală, sistemul de organizare a cursurilor și, mai ales, nesfîrșitele posibilități ce stau la-ndemîna viitorilor artiști. Noi facem ce putem. În tinerii noștri studenți ne punem nădejdea. Poate vor reuși — *trebuie să reușească* — ci să încropească ceva mai cu temei. Dorința există.

T. S.